

ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКЗАМЕН З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Варіант 262

Інструкція щодо виконання роботи

На виконання екзаменаційної роботи з української мови відводиться 210 хв. Робота складається з трьох частин.

Частина 1 містить 30 завдань (A1 – A30). До кожного завдання дається 4 варіанти відповідей, з яких тільки один правильний.

Частина 2 складається з 8 завдань (B1 – B8). Відповіді до цих завдань ви повинні сформулювати самостійно.

Частина 3 складається з одного завдання (C1), яке передбачає написання власного висловлювання (твору).

Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання і правила його виконання. Намагайтеся відповісти на всі тестові завдання.

До бланків записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді. Відповіді вписуйте чітко, відповідно до інструкцій щодо кожної форми завдань. Якщо Ви записали відповідь неправильно, можете її виправити у відповідному розділі бланка. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, записаних до бланка А і В, та якості виконання творчої роботи.

Зичимо Вам успіху!

ЧАСТИНА 1

Під час виконання завдань цієї частини в бланку відповідей №1 під номером виконаного завдання (A1 – A30) поставте знак «х» у клітинку, номер якої відповідає номеру вибраної вами відповіді.

A1 У якому рядку в усіх словах букв менше, ніж звуків?

- 1) священик, камінь, капюшон
- 2) совість, суддя, стільчик
- 3) ллють, волосся, попідтинню
- 4) дощ, Кам'янка, щетина

A2 У якому рядку в усіх словах відбувається чергування голосних **о, е з і**?

- 1) черево, ворона, хрін
- 2) водогін, вісім, пиріг
- 3) молоко, шовковий, водопій
- 4) Київ, робітник, основа

A3 У якому рядку слово **чистий** вжито в прямому значенні?

- 1) чисте повітря
- 2) чистий погляд
- 3) чиста совість
- 4) чисте сумління

A4 Яке слово є синонімом до фразеологізму **горобці у голові цвірінькають**?

- 1) розумний
- 2) легковажний
- 3) веселий
- 4) хоробрий

A5 Яке слово **не має** закінчення?

- 1) вовчище
- 2) сумне
- 3) принесе
- 4) тире

A6 Яким способом утворено слово **передосінній**?

- 1) префіксальний
- 2) суфіксальний
- 3) префіксально-суфіксальний

4) безафіксний

A7 У якому відмінку вжитий виділений іменник у реченні «Варились козацькі страви у велетенських **казанах**»?

- 1) родовий
- 2) давальний
- 3) орудний
- 4) місцевий

A8 У якому рядку правильно утворено форму прикметника вищого ступеня порівняння?

- 1) менш активніший
- 2) менш важкий
- 3) білуватіший
- 4) самий кращий

A9 У якому рядку допущено помилку при відмінюванні кількісного числівника?

- 1) двоохсот
- 2) двостам
- 3) двомастами
- 4) на двоохстах

A10 У якому реченні є дієслово майбутнього часу?

- 1) Легкокрилі, вільні діти теплого повітря, вони не знатимуть ні горя, ні нужди.
- 2) Ставок. Бовваніють верби над ним.
- 3) У легенькім повітрі ледве-ледве леліється широкий лан жита.
- 4) Сонечко почало з-за гори впливати – грало, всміхалося.

A11 Укажіть речення зі складеним іменним присудком.

- 1) Добре діло роби сміло.
- 2) Ми хочемо поїхати відпочивати в Крим.
- 3) Чисте небо не боїться ні блискавки, ні грому.
- 4) Книги – морська глибина.

A12 Укажіть вид односкладного речення «*Не брудни криниці, бо схочеш водиці*».

- 1) означено-особове
- 2) неозначено-особове

3) узагальнено-особове

4) безособове

A13 Укажіть вид зв'язку між частинами речення: *Є прадавні скарби, що намертво лежать у землі, і є живі скарби, що йдуть по землі від покоління до покоління, огортаючи глибинним чаром людську душу.*

- 1) сурядний і безсполучниковий
- 2) пірядний і безсполучниковий
- 3) сурядний і пірядний
- 4) сурядний, пірядний і безсполучниковий

A14 У якому рядку в усіх словах пишеться м'який знак?

- 1) бат..ківщина, бояз..кий, жмен..ці
- 2) піс..ня, вартіс..т., черкас..кий
- 3) придністровс..кий, вишен.., т..мянний
- 4) матін..чин, свіжісін..кий, дитинон..ці

A15 У якому рядку в усіх словах пишеться апостроф?

- 1) об..ект, Лук..ян, торф..яний
- 2) пів..ягоди, Св..ятослав, хутор..янин
- 3) узгір..я, Григор..єв, св..ято
- 4) дріб..язковий, бур..як, Придністров..я

A16 У якому рядку в усіх словах пишеться префікс **при-**?

- 1) пр..бережжя, пр..бігати, пр..пишний
- 2) пр..шити, пр..білити, пр..землитися
- 3) пр..крашати, пр..морозити, пр..жорстокий
- 4) пр..ходити, пр..зирство, пр..дивний

A17 У якому рядку в усіх словах відбувається подвоєння літер?

- 1) міск..ом, вимушен..ий, зрошен..ий
- 2) благословен..ий, захоплен..ий, надбан..ий
- 3) зроблен..ий, здоровен..ий, писан..ий
- 4) спів..ідношення, старан..ість, невпин..о

A18 У якому слові іншомовного походження на місці пропуску треба писати літеру **е**?

- 1) акц..онер
- 2) д..р..гент
- 3) ц..тата
- 4) с..нсація

- A19** Яке слово пишеться через дефіс?
1) різно/складовий
2) лісо/степ
3) осінньо/зимовий
4) пасажиро/потік
- A20** Який прислівник пишеться разом?
1) на/прикінці
2) по/нашому
3) сяк/так
4) давним/давно
- A21** У якому реченні кома **не** ставиться?
1) Доводилося вам їздити пізньої весни (?) чи раннього літа Придністров'ям?
2) Закони вод (?) вітрів (?) і хмар (?) і світла відкрились нам у ті далекі дні.
3) Завод і лан (?) село і місто злилось в єдину пісню чисту.
4) Шумить (?) і шепче (?) і тривожить зрадливий дощ із-за кутка.
- A22** У якому реченні поширене означення **не відокремлюється** комами (розділові знаки пропущені)?
1) Її маленька постать облита м'якою зеленуватою тінню акацій була незвичайно граціозна.
2) Дим погаслих вогнів стелиться від гори до гори синіми смугами.
3) Через усю Вербівку стеляться сукупні городи та левади не огорожені тинами.
4) Втоmlений нічною біганиною він задрімав, не заплющуючи очей.
- A23** У якому складносурядному реченні між його частинами потрібно ставити тире (розділові знаки пропущено)?
1) Зрідка пробіжить тут заєць (?) або спиниться на кручі вовк.
2) Ще мить (?) і піде дощ.
3) Тільки коники сюрчать (?) та перепел іноді підпадьомкає.
4) Тепло було (?) й вишні цвіли ясно.

- A24** Який розділовий знак потрібно ставити між частинами поданого безсполучникового складного речення?

Погасли вечірні огні (?) усі спочивають у сні.

- 1) кома
- 2) крапка з комою
- 3) двокрапка
- 4) тире

- A25** У якому реченні **неправильно** поставлено розділові знаки при звертанні?

- 1) Де ви, сини мої? Чи діждуся вас?
- 2) Привіт тобі, привіт батьків моїх земля!
- 3) Огрій, сонце, дитячу долю!
- 4) Я прожив, моя рідна, ці літа у найвищому щасті.

- A26** У якому реченні **неправильно** поставлені розділові знаки при прямій мові?

- 1) Батько мовив суворо: «Сину, ти повинен серйозніше ставитися до навчання».
- 2) «Дай мені прочитати цю книгу», – попросила Ольга.
- 3) «Мамо, чи кожна пташина у вирій на зиму літає?» – в ньєнки спитала дитина.
- 4) Онук запитав «дідусю, навіщо ви садите деревце, все одно не дочекаєтесь плодів?»

- A27** У якому словосполученні **не порушено** граматичну норму?

- 1) по багатьох причинах
- 2) ввести в склад команди
- 3) поставили у приклад
- 4) згідно з розпорядженням директора

Прочитайте текст і виконайте завдання A28–A30; B1–B8; C1

1) Для нас Земля безмежно дорога, бо на ній є той маленький клаптик, де ми робили свої перші кроки, де ми відкривали для себе навколишній світ. 2) Тут нам уперше забриніли звуки рідної мови, завдяки якій ми усвідомили самих себе й відчули гордість від того, що можемо думати. 3) Тут ми навчилися відповідати усмішкою на усмішку і співчуттям на чужий біль.

4) Образ батьківської хати, де б ми не були, скрізь супроводить нас. 5) Біліє вона на земній кулі ніби маяк серед неозорого моря завжди готова дати затишок і розраду.

6) Навесні вона дарує нам веселе дзюрчання струмків, що дружними зграйками біжать із-під снігу, та перші, розбуджені теплим дощем листочки. 7) Над нею в бездонній блакиті неба жайворонки розсипають радісну, зіткану з променів сонця пісню.

8) Настає літо, і, розлившись нестримною повинню, хату затоплює зелень: здійснюються темно-зелені хвилі кукурудзи, водоспадами ллється витка квасоля, пливають ясночолі соняшники.

9) Приходить зима й по-святковому прибирає опустілі ниви. 10) Тоді Чумацький Шлях довго дивиться згори на засніжену хату й будить мрії про ніким ще не бачені далекі світи.

11) Ці неозорі рівнини невимовно хвилюють, викликають гордість: ти народився на цій землі, у цьому світі, безмежному й тасмничому, як життя (3 часотису).

A28 Яке з прислів'їв найбільше відповідає головній думці тексту?

- 1) Кожен край має свій звичай.
- 2) Всюди добре, а вдома найкраще.
- 3) Людина без Вітчизни – як соловей без пісні.
- 4) Без вільної волі нема щастя й долі.

A29 До якого типу мовлення належить поданий текст?

- 1) роздум
- 2) опис з елементами роздуму
- 3) розповідь
- 4) розповідь з елементами опису

A30 Яким способом зв'язку утворено словосполучення *безмежно дорога* з першого речення?

- 1) узгодження
- 2) керування
- 3) прилягання
- 4) не є словосполученням

ЧАСТИНА 2

Під час виконання завдань цієї частини запишіть вашу відповідь у бланк відповідей №1 з правої сторони від номера завдання (В1 – В8), починаючи з першої клітинки. Кожну букву чи цифру пишіть в окремій клітинці. Слова або числа при перерахуванні відокремлюйте комами. Кожну кому ставте в окрему клітинку. Пробіли не використовуються.

Відповіді до завдань В1 – В3 запишіть словами

В1 До якого стилю мовлення належить текст? Слово запишіть у початковій формі.

В2 З десятого (10) речення випишіть слово, у якому відбувається уподібнення приголосних звуків за способом творення.

В3 Випишіть з першого (1) речення присвійний займенник.

Відповіді до завдань В4 – В8 запишіть цифрами

В4 В одинадцятому (11) реченні знайдіть прийменники. Вкажіть їх кількість. відповідь запишіть цифрою.

В5 Серед речень 6-11 знайдіть те, до складу якого входить відокремлена обставина, виражена дієприслівниковим зворотом. Запишіть номер цього речення.

В6 Серед речень 1-5 знайдіть складнопідрядне з кількома підрядними, у якому перша підрядна частина є підрядним реченням причини. Запишіть номер цього речення.

В7 Серед речень 4-7 знайдіть те, в якому пропущено розділові знаки при порівняльному звороті. Запишіть номер цього речення.

Прочитайте уривок з рецензії, складеної до тексту, який ви аналізували, виконуючи завдання A28-A30, В1-В7. У цьому уривку розглядаються мовні особливості тексту. Деякі терміни, використані в рецензії, пропущені. Вставте на місці пропусків цифри, які відповідають номеру терміна зі списку. Якщо ви не знаєте, яка цифра зі списку повинна бути на місці пропуску, пишіть цифру 0.

Послідовність цифр у тому порядку, в якому вони записані вами у тексті рецензії на місці пропусків, запишіть у бланк відповідей №1 справа від номера завдання В8, починаючи з першої клітинки. Кожну цифру пишіть в окремій

клітинці згідно з наведеними у бланку зразками. Цифри, які ви наводите, відділяйте комами. Кожну кому ставте в окрему клітинку. Пробіли не використовуються.

B8 «Автор тексту нагадує читачам про важливі цінності в житті кожної людини. За допомогою таких тропів, як _____ (забриніли звуки з другого речення, жайворонки розсипають з сьомого речення), _____ (рідної мови з другого речення, веселе джурчання з шостого речення) та синтаксичних засобів виразності: _____ (речення 8), _____ (речення 5), показано всю красу рідної землі, безмежну любов людини до її просторів.

- 1) гіпербола
- 2) ряди однорідних членів речення
- 3) епітет
- 4) антоніми
- 5) синоніми
- 6) метафора
- 7) порівняльний зворот
- 8) окличні речення
- 9) прості речення

ЧАСТИНА 3

Для відповіді до завдання цієї частини використовуйте бланк №2. Запишіть спочатку номер завдання С1, а потім напишіть твір.

С1 Напишіть твір-роздум на основі прочитаного тексту.

Сформулюйте позицію автора. Напишіть, чи погоджуєтесь з його точкою зору. Наведіть два-три переконливі докази, що найкраще аргументують Ваші міркування, спираючись на знання, життєвий досвід чи приклади з художньої літератури. **Сформулюйте** висновки.

Робота повинна бути написана з опорою на текст.

Обсяг твору – не менше 150 слів. Текст обсягом до 100 слів екзаменатори не перевірятимуть.

Робота, написана без опори на текст, не оцінюється.

Твір пишіть акуратно, розбірливим почерком.

Відповіді

	262 варіант
A1	4
A2	2
A3	1
A4	2
A5	4
A6	3
A7	4
A8	2
A9	2
A10	1
A11	4
A12	3
A13	3
A14	3
A15	1
A16	2
A17	4
A18	4
A19	3
A20	1
A21	1
A22	2
A23	2
A24	3
A25	2
A26	4
A27	4
A28	2
A29	2
A30	3

	262
B1	публіцистичний
B2	дивиться
B3	свої
B4	2
B5	8
B6	1
B7	5
B8	6,3,2,7

Приклад твору

Батьківщина – одна з найбільших цінностей у нашому житті, яку ти не вибираєш: вона дана тобі батьками як спадок, який маєш любити й берегти, щоб передати власним дітям.

Автор тексту порушує важливу проблему: чи пронесе людина протягом життя часточку рідної землі, чи буде супроводити нас образ рідної хати, де б ми не були? Він вважає, що саме рідна земля навчила нас співчувати іншій людині, саме тут ми почули перші слова, милувалися гарними краєвидами, пізнавали щось нове. Я погоджуюся з думкою автора і вважаю, що рідна земля – це не просто країна, в якій ти народився, а й усі духовні надбання народу: мова, пісня, традиції, звичаї.

Так, наприклад, Галина Васютинська у поезії «Краю мій» з любов'ю змальовує придністровську землю. І, взагалі, вона показує її як

райський край, населений добрими, щирими і красивими людьми, уособлюючи їх з образом лелеки, який «прилетів з любов'ю»:

Хати, як сестрички, в білі сукні вбрались,

Верби біля річки доли зачекались.

Повесні вже птахи прибули здалека.

На куточку даху звив гніздо лелека,

Мабуть, радість буде: прилетів з любов'ю,

Адже добрі люди в нашім Придністров'ї.

У віршах Володимира Пояти, наче у людських душах, образ рідної землі. Де б не перебував поет, завжди і всюди він носить у своєму серці та уяві спогади і видіння свого рідного села Ковбасне:

О краю мій, присвячую тобі

Найкращії слова, що в серці маю.

Отже, Батьківщина – це дорогоцінний скарб кожної людини, який вона повинна берегти в своєму серці. Любити її – це значить берегти духовність свого народу, його мову, культуру, звичаї та традиції.